A°. 1824. N°. 143.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG DEN 29 NOVEMBER.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der STAD LEYDEN, — by misive van Z. E. den Heere Staatsraad Gouverneur van Zuid-Holland, in dato den 26 October jl., No. 33, hunzelfs verzogt zijnde, om stoten te formeren van de waarde der gebouwde eigendommen, binnen deze Stad, over de jaren 1820 tot 1819, ten einde te dienen voor de taxatie der huurwaarde, ter revisie en regeling der grondbelasting; —

Roepen dienvolgens by dezen op, en nodigen uit, alle eigenaars of huurders van gebouwen binnen deze Stad, om de huur-contracten van dezelve, over de jaren 1820 tot 1819, of over een gedeelte van dit tijdvak loopende, in te leveren ter Secretarie dezer Stad, alwaar zy die zullen worden gewaerteerd, van heden tot en met den 15den December aanstaande, dagelijks van 's voormiddags ten 10 tot 's namiddags ten 2 uren, de Zondagen uitgezonderd.

Zonder der wereldlijk in het belang der grondbezitters is, om de huur-contracten, van hunne tot die jaren verhuurd geweest zijnde panden, over te leggen, alzoo het de bedoeling is der administratie, om de ongelijkheden van de tegenwoordige grondbelasting op de bebouwde eigendommen te doen ophouden; vermanen Burgemeesteren en Wethouders voorgemeld, een iegelijk dien het regard, om door eene prompte inlevering van de bedoelde huur-contracten, hun in de gelegenheid te stellen, aan de voorgemelde staten de vereischte volledigheid te geven, en daardoor voor te komen de eventuele schade, die uit verzuim of aanmerkelijkheid zoude kunnen voortvloeijen.

Aldus gedaan en gepubliceerd by H. H. Burgemeesteren en Wethouders der Stad Leyden, op den 15. November 1824.

J. G. DE MEY.
Ter ordonnantie van dezelve,
P. A. DE PUY.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT den 25 November. Volgens een brief van Konstantinopolen, van den 25 October, bleven de Turkse gezanten-spionen nog met een digten sluijer omgeven, en deed de Turken verzekeren dat hun verlies veel aanmerkelijk geweest is, als de Grieken hebben voorgegeven, hoe men zich zulks een deugdzaam houden, zoo als aan de afzonderlijke tegenkomst van den Kapitein Pacha die in de Dardanellen zich ligt. Sedert het vertrek der jongste post waren elders nog twee stilgaande [illegible] van den zieken Groot-Admiraal, tot opperbevelhebber benoemd. Men had van Thessalien de tijding ontvangen, dat Zeitoun zich eindelijk aan de Grieken had overgegeven, na eene volkomene ondergang van Redschid Pacha. De bezetting van die plaats, in weer de bevolkering van Livadie, en de veroovering van Thebe's van het grootste belang.

In een anderen brief van Konstantinopolen van den 28sten dito rekening, zegt men, dat de turkische Vloot, na dat de Groot-Admiraal haar had verlaten en voor de Dardanellen geweken was, andermaal door de Grieken was ingevallen, en dat het hen wederom gelukt was, twee fregatten of korvetten te verbranden.

Wegens de benoeming van Ibrahim Pacha tot Opperbevelhebber van de Turkse land en zeemagt, alle die brieven eenstemmende, doch de laatste voegt er nog by dat de Pacha, in weerwil zijner benoeming, met het overschot van zijn eskader, naar Egypte zal terug keeren.

Intusschen deelt de *Oostersche Spectator* in zijn brief van Smirna van den 15 October, de bijzonderheden mede van het gevecht van den 7den dier maand, en schijnt het gebeurde op eene alleszins voordelige wijze voor de Turken uit; eindigende zijn verhaal met een brief van Mitylene, van den 4 October, waarin gemeld word, dat de Groot-Admiraal den vorigen dag onder zeil gegaan was en dat hij drie groote schepen naar de Dardanellen terug gezonden had.

Lord Strangford, Ambassadeur van Engeland te Konstantinopolen, is met zijn Zoon den 14 dezer te Weenen aangekomen.

GROOT-BRITTANNIE.

LONDEN den 19 November. Zijne Maj. heeft Zaturdag, even na zijne terugkomst in deze hoofdstad, een bezoek ontvangen van de Hertogen van York en Clarence en tegen één uur een coup gehouden, bijwelke gelegenheid de Prins van Esterhazy, Ambassadeur van Oostenrijk en de Prins de Polignac, Ambassadeur van Frankrijk, audientie by den Koning gehad hebben. Vervolgens hield Z. M. een geheimen Raad, in welken de Recorder van Londen zijn Hoogeidenszelven verslag deed van de doodvonnissen, door het Geregtshof van Old Bailey in de Zitting van September uitgesproken. De Recorder moest herhalve verslag ook doen omtrent de in October ter dood veroordeelden, en derhalve ook wegens den gewezen Bankier Fauntleroy; doch dit is tot de volgende week verschoven, ten einde aan de Advocaten van dien verweezenen, nog gelegenheid te geven, om eenige misslag in den vorm der procedure, welke zij aanvoeren, te kunnen bestijden. Die zaak verwekt veel belangstelling, en er zijn verscheidene, als den Koning bijgeval, door zijn misdaad den in dezelve pleidooi onderteekend, die reeds voor hem te vreezen, ook hebben wij reeds meerdere zoo andere pleiten van zijnen bekenden geslachte, als grond, dat de misdaad van valschheid aan met den dood behoefde gestraft te worden.

De Zaterdag, de dooden van Scheerlees, bedroeg meer, dan elders in den omtrek van den 15 dezer een gewoonlijk getal in uitgebreidheid, waarby vele bezoekers in de kerk gelegd waren, en de doden der Trouwkerk mede afgebroken en ingedolven is. Des volgenden avonds werd op eene tweede plaats een brand ontdekt, die zich minder verbreidde, en by het afgaan der jongste berigten nog niet geblusschen was. De Parlementsbuilding en het Exchequerskantoor liepen groot gevaar. Eenige menschen kwamen by dezen dubbelen brand het leven verloren, veele uitgewerte en sommigen werden verwond, men begroot het getal der huisgezinnen, welke door den brand geheel of gedeeltelijk hunne bezittingen verloren hebben, op meer dan 300.

Het schaapenschip de *Prosperbury* is den 20 dezer van Cuba teruggekomen, van waar het den 29 August was vertrokken. Het bleek veel zieken aan boord te hebben van de armee en van de militie mede. Sedert de overtogt der Anglo-Franse armee in juli, was alles op het grondgebied van Lage Canada rustig gebleven.

Te Acra liep het gerucht, als zou de gesmelte van het inzonderheid en de hoofdbestuurder welke daar de Administratie voerden, uit het misnoegen van het volk door hunnen kloppij gemaakt, en de Regerschen gekozen te verdrijven, by zijn Koninklijk en zijne verdere [illegible] de Duitsers hebben [illegible] van [illegible] en de hoofdstad van Asantee, welke bij zoodier verdedigers gedeeltelijk, aan de vlucht te brengen. De Vlugt had den opperste persoon [illegible] hoofd, en zoo de [illegible] te zien, verminderden. Indien ons [illegible] wet aan de Kamer mogt voorstellen, zal er wel gezorgd worden om de zwarigheden op te ruimen, die in het vorige jaar hare aanneming hebben belet. Men gelooft zelfs niet, dat men eene nieuwe benoeming van Pairs hiertoe zal behoeven; evenwel is het niet onmo-

(Het vervolg op de Laatste Blaad.)

[illegible] den devotionelen [illegible] der [illegible] Apostolische [illegible] Juni in Spanje, een [illegible] Koning Ferdinand te bewegen om te [illegible] in den effect der Fransche troepen, een [illegible] manier de Overmagtheid, voor [illegible] van [illegible] [illegible] [illegible]

MENGELINGEN.

Reize van Dr. P. F. VAN SIEBOLD naar Japan.

De Heer *van Siebold* zeilde, den 28 *Juny* 1823, van *Batavia* af, en kwam, den 14. Augustus daar aan volgende, gelukkig op *Japan* aan.

De brieven, in welke hij zynen vrienden die aangenaam berigt mededeelt, zyn gedagtekend: *Op het eiland Decima bij Nangasaki*, den 18 October en 15 Nov. 1823. Men ontving dezelven den 28 July 1824. „Zoo heb ik dan eindelijk", schrijft hij: „het doel myner wenschen bereikt. Ik ben, den 14 Augustus, l. l. in den haven van *Nangasaki* binnen gelopen. Op myn klein eiland *Decima* bevonde ik my zeer wel, en genoot sedert dien tijd, in huiselijk gemoedren, vereenigd met zorgeloozen werkzaamheid op het veld der vereenigde Natuur- en Geneeskunde, de gelukkigste dagen myns levens. Eene voortreffelijke inrichtsgeek, een bekoorend schoone hof, een net, van alle Europesche gemakken voorzien, huis, uit het welk de tonen van myn Londonsche *forte piano*, in myne ledige uren, op de van de eene zijde onoverzienbare zee, en op de andere zijde de voor my liggende stad, wedergalmen, eene voortreffelijke bediening, eene kostbare tafel, en dat alles onder bescherming van onzen Gezant, den Kolonel *Baron van Studnitz*, den Vriend der Wetenschappen, en myn Vriend en Weldoener. Hier bij komen myne opgeteekende navorschingen in het gebied der Natuurkunde en myne uitgebreide gelukkige Praktijk in de Stad. Myn huis is de verzamelplaats van alle wijsgerige Japanesers. Ik heb een Kollegie over myne geliefde Studie opgezigt, tot stand gebragt, en gee, driemalen in de week, in de hollandsche taal, les over de voornaamste Natuur- en Geneeskunde. Ik word van de bekwaamste Artsen bezocht. Myne aangename betrekkingen kan ik U met geene woorden afschetsen. Met de Plantenkunde gaat het reeds voortwaarts. Ik heb reeds meer, dan zeven de vijf honderd planten bij een verzameld, onder welke vele nieuwe en bijzondere. Een botanische tuin is in werking in 't kort: ik scheide ongehoorlijk, om hiermee voordeel, myne onderzoekingen af te werken. Ik zal voor eerst *Japan* in geene zes jaren verlaten, en in geen geval eerder, voor dat ik de Chasa van dit wondervolle land in orde gebragt, een *Museum Japonicum*, eene *Zoologische*, en *Zoontsche* beschrijving, en afbeelding van alle belangrijke dingen van *Japan* en een *Flora Japonica* in 4 deelen hebben uitgegeven. In de laatst, dag en nacht zal ik my met het Gezantschap, de hofreis naar *Jedo* doen. Verwacht binnen korte den eersten Schip, een uitvoerige uitleg myner toestanden en merkwaardigheden, die ik reeds heb. Mogte deze, zoo wel als de in het vervolg te levergen arbeid, en vergaderde Kunde van degen, werkzaam gelegerden, jongen Reiziger tot kennis van het publiek gebragt worden!

Brandende Schip Fama.

Het is, te zijner tijde, bekend geworden, dat de voormalige Gouverneur van *Bencoolen*, Sir *Thomas Stamford Raffles*, het onheil is wedervaren, dat het Schip *Fama*, van welks boord hij zich den 9 Februarij l. l., benevens zijn gezin, geld en verdere effecten, naar Europa had ingescheept, in den eersten nacht, na deszelfs vertrek, niet verre van de kusten van Sumatra, is verbrand. Het volgende verhaal van den Gouverneur zelven, heeft een belangrijk tafereel van deze rampzalige gebeurtenis.

Wij scheepten ons den 9 Februarij l. l. op de *Fama* in, en zeilden, met het aanbreken van den dag, met een gunstigen wind en alle hoop op eene voorspoedige en schielijke reize naar Engeland af. Het schip was van alles op het beste voorzien, en daar in het verbeterd was, mijne ambtsbezigheden alles gedwongen te hebben, zoo was deze dag een der gelukkigste mijner leevens. Wij waren misschien te gelukkig, want, des avonds, nam onz lot een treurige wending. *Sophia* was zoo even naar bed gegaan, en ik had mij half ontkleed, toen mij door het geroep: „brand! brand!" in onzen gemoedstoestand verschrikte werden, en, binnen vijf minuten, stond het geheele schip in vlammen. Ik sprong overhoofd, toe, om te onderzoeken, dat waar de vlammen eigentlijk vandaan kwamen, en vond, dat het vuur, oomiddelijk onder onze kajuit, ontstaan was. — *De loop in het water! — waar is Sophia? — Hier! — de Kinderen? — Hier aan mijne zijde — schielijk. Laat kabels naar beneden — geef hulp dan mij!* riep de een! — *Ik zal haar aannemen!* hoopte de Kapitein, — *Werpt het kruid over boord! — dan kan dat niet bij komen. Het is in het magazijn. Zijt bij de hand! — opent de watertonnen! water! water! waar is Sir Stamford? — kom hier in de sloep! — Halloo! Italiaan! kom in de sloep! hou af! hou af!*

Dit alles volgde veel sneller op elkander, dan dat ik het schrijve: wij staken, in de sloep af, en, in dit oogenblik sloegen de vlammen uit onze kajuit, en het geheele achterste gedeelte van het schip stond in brand: de masten en zeilen werden zoo door de vlammen aangegrepen: wij verwijderden ons zoo verre van het schip, als nodig was, om voor de uitbarsting van het kruid veilig te zijn: de vlammen braken nu door de hoofdzeilen uit, en daar wij dezelven van het scheepsvolk, benevens den Kapitein, bij voortduring, aan boord zagen, zoo roeiden wij weder, zoo verre mogelijk van die zijde verwijderd, waar het kruid was. Toen wij nabij roeiden, bespeurden wij, dat de teruggebleevene manschap, van de overzijde in eene andere boot klom en afliet, wij riepen dezelve toe: „Hebt gij allen aan boord?" *Ja, allen, behalve een:* was het antwoord, *wie is dat?* „*een Jonkon, welke ziek in zijn hangmat lag.*" „Kunnen wij hem niet redden?" *Neen! onmogelijk!* In dit oogenblik brak de vlam op het dek uit, en de ongelukkige *Jonkon*, dien ik mij voorstelde, als met de vlammen worstelende, verscheen op het dek en schreeuwde en gilde ontzettend. „Ik wil hem redden!" riep de Kapitein. De beide sloepen waren, intusschen, elkander genaderd, en wij namen uit de eene, die overladen was, eenige personen in de onze over. De Kapitein redde den goeden *Jonkon*. „Zijn zij allen gered?" Ja! wij zijn nu allen bij elkander! stoot van het schip af: zie op die eene ster, Sir *Stamford!* zij is de eenige, die duidelijk zigtbaar is.

Wij voeren nu zoo digt, als mogelijk was, bij elkander heenen, en bespeurde dat de Kapitein, gelukkiglijk een kompas had gered; wij hadden geen ander licht, dan dat, het welk van het brandende schip ons beschheen. Onze verwijdering van Benkolen schatteden wij op twintig of dertig Engelsche mijlen in eene zuidwestelijke rigting: daar zuidwaarts van Benkolen eene landingsplaats is, zoo bleef ons niets over, dan naar die haven terug te keeren. De Kapitein zeilde vooraan, en wij volgden hem, zoo goed wij konden, noord-noord oostwaarts op. Er was geene mogelijkheid meer, om het schip te redden, dat welk het gezigt van eene gloeijende vuurovenopleverde. Masten en zeilen stonden in vlammen en dreigden, elk oogenblik, naar beneden te storten. Dan viel de bezanmast! daar barste het kruid uit! De Hemel zij geloofd, dat wij gered zijn!

„Om mij een begrip van onzen toestand te maken, is daar bekend, dat, binnen twintig minuten, na dat het vuur ontdekt werd, en het schip in minder dan tien minuten, in volle vlammen stond: na half negen uur, waren wij weder geheel met ons zelven aan boord, en in minder dan een uur waren wij van alle kanten de kusten te kennen. *Den Hemel zij gedankt!* dat wij van geheel weder bestek en wel genoeg waren, om de naaste kust te bereiken. Wij hadden hier noch bij, dat wij twee kleine kanonnen, een kruimel brood, of eenige kleedren, dat ons te dekken, met uitzondering van die, welke wij aanhadden, bij het midden van den wijden oceaan, en dankten den Hemel voor onze redding. De ongelukkige *Sophia*, welke, in allen gil, van het geschokte was, had niets dan een Shawl, en geene kousen aan gehadden. De Kinderen waren, elken in de bemden, zoo als zij in het bed gelegen hadden; het eene was reeds *min de vrouw* gezegd. Met een woord, wij hadden alleen zoo veel tijd gehad, om twee zaken in onderwerping te nemen: namelijk: kon het schip gered worden? neen! welaan, dan redden wij ons zelven! aan al het overige was niet te denken.

„Wij maakten ons het zich wijd verspreide lichaam van het brandende schip ten buite, om, zoo spoedig, als mogelijk was, op de kust aan te roeren. Het schip brandde, onophoudelijk, voort tot middernacht, om welken tijd het kalpeter, waar van zich 950 tonnen aan board bevonden, van het vuur werd aangetast, en eene der schitterendste en voortreffelijkste vuurkolom, welke ooit dengezigtenden verrieht heeft, wel vijftig minuten, wijd en zijd rondom zich vertoonde, doch uit het welk een dikke nieuwe damp stroomde, welks gezigt verschrikkelijk was. Zoo brandde het schip tot des morgens te een uur voort. Wanneer dikke wolken van rook het vuur geheel bedekten en aan ons gezigt onttrokken.

„Noch *Nelson*, noch *Bell*, onze Arts, hadden iets van hunne kleederen gered. Een pand van mijn rok en een zak werden gebruikt, om *Sophia* te verwarmen, en uit deze middelen maakten wij kozen voor de kinderen een bedje te regelen, het geen, gelukkig niet lang duurde en wij werden weder droog. De nacht werd helder en sterrelicht. Wij waren nu van onze koers zeker: de matroozen gedroegen zich kalm en manmoedig: zij bleven welgemoed en onvermoeid. Nimmer hebben sterveligen ongelijker aan het daglicht en het Land verlangd, dan wij.

„Bij het aanbreken van den dag bespeurden wij de kust *Rat Island*, waar door wij met nieuwen moed bezield werden, en, alhoewel wij ons plak in het zuiden van de haven bevonden, zoo hielden wij ons nogtans voor behouden. *Sophia* had den nacht beter doorgebragt, als men had kunnen denken: wij roeiden, met alle krachten, op het Land aan, en ontdekte, tusschen acht en negen uie, een schip, het geen, met volle zeilen, op ons aankwam. Men had op de reede

(*Het vervolg op de kant van deze Blaen.*)

Belangrijke wetenschappelijke Berigten.

Te Parys is, in het licht, verschenen een belangrijk werk: onder den titel: *algemeen Bulletin der wetenschappen en der nijverheid.* Reeds in het 1ste nummer vindt men het volgende:

„ Op de Sandwich-eilanden, waarvan de Koning en Koningin, palanga, te Londen overleden zijn, hebben de Engelsche zendelingen landbouwers, geneeskundigen, een Schoolmeester en een Boekdrukker aangesteld, welke zich op het eiland *Aleuey* heeft nedergezet. Een Spanjaard heeft, op deze eilanden, de Europesche moeskruiden en vruchten inlandsch gemaakt, en men maakt daar wijn van een vrij goeden smak. Een fort, het welk met 70 kanonnen bedeukt is, beschut de hoofdhaven van het eiland *Woahu*. Nieuw-Holland, het welk zoo een groot aantal van kostbare planten oplevert, bedient zich ook van de Europesche wetenschappelijke schatten. Hetzelve bezit reeds een *observatorium*, een kruidhuis, een museum van de natuurlijke geschiedenis, eene maatschappij van Letterkunde en Wetenschappen, *de maatschappij van Australie* genoemd, en vele dagbladen worden te *Port-Jackson* gedrukt. In den jare 1819 had men eene te *Tahiti* zelf, en in de tahitische taal gedrukte verzameling van Gezangen ingevoerd. Het *Evangelie van Mattheus* en dat van *Joannes* zijn door zelfs afzonderlijk met Romeinsche letteren, doch in de tahitische taal van de pers gekomen. Spoedig zal men dus overal, waar eenige menschen in maatschappij met elkander leven, een drukpers en een dagblad aantreffen.

Te *Sumatra* is, sedert 1820, eene maatschappij van landbouw opgerigt, welke, gelijk in Japan en Nieuw-holland, door kennis en daadzaken vele volken op zijde streeft.

De Chinesche en Japansche Encyklopedien, Woordenboeken, werken van allerlei aard, bewijzen den roestand der beschaving en beoefening van de wetenschappen en kunsten in deze beide Landen. Wekelijke en dagelijke worden en te Pekin en in de hoofdsteden van verscheide provincien nieuwsbladen gedrukt. Te Canton en te Macao verschijnen zeer belangrijke letterkundige verzamelingen.

In de Engelsche Oost-Indische bezittingen doen de menschelijke kundigheden verbazende vorderingen. Beroemde Maatschappijen te *Calcutta*, te *Madras*, te *Bombay*, te *Seramporr*, te *Ceylon* strijden, in *vereeniging* met elkander, aan dit wijd uitgestrekt gebied, en *Hoogen*, aan de voeten van de *Thibet*, de Europesche Kunsten en wetenschappen in te voeren, te geven, gelijk onlangs in vele Europesche Staten geschiedt, verhandelingen van het grootste belang uit. Meer dan dertig, zoo wel dagelijksche, als periodieke geschriften, waar in de Letterkunde en de Wetenschappen eene groote ruimte innemen, brengen, dagelijks, naar Europa eene menigte van berigten van het hoogste belang, benevens natuurkundige en natuur-geschiedkundige opmerkingen, welke het gebied der wetenschappen uitbreiden. De Indiaanen zelfs hebben letterkundige Genootschappen en schrijven, met grooten ijver, over alle voorwerpen, welke voor het Maatschappelijk leven belangrijk en nuttig zijn.

In *Afrika* verspreiden de Kunsten en Wetenschappen hare weldaden van de eene zijde over de Kaap, over *Sierra Leona*, over *Senegal*, en van de andere zijde over geheel Egypte. Men kan zeggen, dat dit werelddeel door de beschaving aan alle kusten is ingedrongen. Op de Kaap worden dagbladen in de Hollandsche en Engelsche taal gedrukt: in *Sierra Leona* drukt men het Koninklijke dagblad in de Engelsche, en de Afrikaansche Liberalen in de Engelsche en Kreoolsche taal. Telkens zijde, als door eene toevoeging, in deze warme landen opstaan: openbare straten en prachtige gebouwen verrijzen dezelve.

Het verblijf der Franschen, in *Egypte*, heeft deze zaden uitgestrooid, die vruchten dragen: een bevallend Italiaansche Ingenieur reist in het land rond, om den bouw der bergwerken te besturen: Fransche Ingenieurs zijn daar werkzaam geweest, om de, door de Ptolomeën gegraven, kanalen te herstellen: men heeft bij den Kaneelboom en den Wolboom inlandsch gemaakt, en reeds heeft de planting van de boomwol de handelbetrekkingen van Europa veranderd.

Zoo planten zich, overal, de kundigheden voort: de verlichting breidt zich uit: de beschaving kreeft voorwaarts: deze zijn alle weldaden der Boekdrukkunst: zij heeft de volkeren in verbindtenis gebragt, alle verwijderingen opgeheven, en alle de schatten der wetenschappen en der opmerking en der naspooring algemeen gemaakt. De onwetenheid mag doen, het geen zij wil: het Rijk der duisternis is vernietigd, en, schoon ook het licht, voor een oogenblik, verdonkerd wordt, dan is dit niet anders, dan eene voorbijgaande duisternis, die hetzelve bedekt, en die verdreven wordt, gelijk de schadelijke dampen, welke den opgang der zon bedekten."

De Chipkapiek.

Tot heden toe geloofde men, dat de Heer *A. von Humboldt* de eenige Europeaan was, welke den hoogsten top der bergen beklommen had: latere berigten uit Oostindien melden, dat een Lieutenant van de Engelsche militaire bezetting, met name *Gerard*, eene der hoogste bergen van de *Himalaija*, (in Azia) den *Chipkaplik*, aan de grenzen van het Chineesch Tartarije beklommen heeft. Deze berg is 19,411 voeten hoog, en overtreft alzoo de hoogten, welke *von Humboldt* op den *Cimborasso* en de Luitenant Webb op de *Himalaijas* bereikt hebben. Op de hoogte van 18000 voeten stond de Thermometer, in de zomer maanden, op 27 graden onder nul. Waarschijnlijk behoort deze berg tot dien verbazende hoogten, waar op de winter zijn zomerverblijf houdt, van welke hij somtijds, onvriendelijke koude windvlagen in de naburige Landen afzendt.

Gedrag van Koning FREDERIK *den Groote*

Prijzen, zegen een Verrader.

In vele oorlogen zocht men, op allerlei wijze, de vijandelijke legerhoofden op zijne zijde te krijgen, om hen tot verraderij te verleiden. Waarom heeft men zich niet naar de, reeds meer verhaalde, maar, gelijk het schijnt, tot nog toe niet genoeg behartigde daad van FREDERIK *den Grooten* gedragen. In den zevenjarigen oorlog werd tot dezen Koning een man gebragt, welke tot Oostenrijksche leger overliep was, en verscheidene belangrijke papieren, welke over de vijandelijke ontwerpen nauwkeurige inlichting gaven, den Koning overhandigde. FREDERIK ontving hem met genade: maar toen hij vroeg, om in 's Konings dienst aangesteld te worden: zeide de Vorst: „ Ik kan u niet gebruiken; want „ welk een vertrouwen kan ik in eenen mensch stellen, „ welke zijn eigen meester verraden heeft? neem deze „ honderd Louis d'Ors voor uwen bewezen dienst, doch „ vertrek zoo spoedig, als mogelijk is, en wacht u, „ om ooit weder in mijn leger te komen, want, in dat „ geval, laat ik u ophangen." Deze handelwijze is eenen Vorst waardig, welke een tegen hem aangeplakt schotschrift liet *Lager* hangen, op dat een ieder hetzelve *aan* zijn *Heer* kon lezen.

Joodsche Spreekwoorden.

Voor twee vrienden is het kleinste dak van cedar maar hier te klein: voor twee vijanden is de wereld niet groot genoeg.

Wetenschap zonder rijkdom is als een voet zonder schoen: rijkdom zonder wetenschap een schoen zonder voet. (zoodanige oberkleedzee schoenen zijn niet zeldzaam.)

Wie een eng hart heeft, heeft eene lange tong.

Beantwoording der vraag, van waar heeft Göthe de stof voor zijne Episode: Hermann en Dorothea, genomen?

De schrijver G. G. Günther vat melde het volgende, in zijne Geschiedenis van de uit Salzburg verdreven Lutheranen in 1734.

„ De wonderdadige leiding der Voorzienigheid deed zich ook opmerken bij een Salzburger meisje, welke, uit hoofde van Godsdienst, haar vader en moeder verlaten had, en op wier lot zij zoo wonderbaar tot een duidelijk getuige gemaakt. Dit meisje trog met hare landgenooten uit, zonder te weten, waar heenen, en hoe zij zich redden zou. Toen zij nu door het *Oettingische* reisden, kwam de Zoon van eenen rijken burger uit *Altmunt* bij haar en vroeg haar, hoe of het haar in dat oord beviel? Zij gaf tot antwoord: zeer wel, mijn Heer! Hij voer voort: of zij dan wel bij zijnen Vader zou willen dienen? Zij antwoordde, zeer gaarne, en dat zij getrouw en vlijtig zou zijn, wanneer hij haar in zijnen dienst wilde nemen. Hierop vertelde zij hem al het geen zij van der boerenwerk verstond. Zij kon het vee voederen, Koeijen melken, het land bearbeiden, hooijen, en nog meer. Nu had de Vader dikwijls zijnen Zoon aangeraden, om te trouwen, waar toe hij echter nier kon besluiten. Toen nu de gezegde Emigranten daarvoorbij trokken, en hij dit meisje zag, bevielt zij hem dadelijk. Hij zag alle zijnes Vaders, herinnerde denzelven, hoe dikwijls hij hem had aangespoord om te trouwen, en overdacht hoe daarbij, dat hij nu geene bruid had gevonden. Hij verzocht, dat zijn Vader hem zou verlooven, dezelve tot Vrouw te nemen. De Vader vroeg, wie zij was? Een Salzburger meisje, zeide hij, het welk hem zeer goed beviel. Zoo de Vader hem haar niet wilde geven, dan zou hij nooit trouwen. Wanneer nu de Vader met

(*Het vervolg op de Kant van deze Blade.*)

De Bank te Londen.

Een Reisiger geeft over de Londensche Bank het volgende berigt.

Deze verbazende inrichting houdt beslendig *duizend* personen onder haar dak bezig. Zij heeft niet minder dan *zestig* Griffiers, welke alleen onderteekenen en pinnen. Elk dezer Griffiers, welke alleen onderteekenen en pinnen, moet jaarlijks 300 p. Sterl. genieten. Deze verbijzende som van 18,000 p. zegt mes. mil. bij de nieuwe Bankbiljetten, welke men bij de Bank voor het huisgezin afhaalt, en die men haar als dienstbaar begeerde. Zij uitgewonnen worden, dewijl de onderstellingen door zoodra te stoppen. Zij zeide dan, dat men niet meer haar dan het gek moest strijken. Men had haar tot dienstmaagd bij gezet, en daarom was zij den Zoon gevallig. Wilde men haar in dienst nemen, dat zij dan alle vijftien zoo

zijne vrienden en de Predikant alle pogingen aanwendden, om haar daarvan te verhinderen, maar te vergeefs. Zij bleef bij haar besluit, om hem dit wijf het hoofd te breken, zoo moest zij eindelijk toestemmen, en hij stelde den Vader het Salzburger meisje voor. Het meisje wist, zoo als zij anders, dan dat men haar als dienstbaar begeerde. Zij zag daarom ook met den jongeling neer het huis zijnes Vaders. De Vader dacht, dat zijn Zoon zijn harr reeds aan haar had toegewijd. Hier om vroeg hij haar terstond: Hoe of zijn Zoon hier beviel, en of zij wel met hem trouwen wilde. Dezelve zij antwoordde, dat men haar zoo dacht als men haar hier op aan, stond een oogenblik stil, en zeide dadelijk waarover het bed dan ging, dit hij hier niet bedroben, dan wist zij ook te vreden, en zoo zijn hem gen, verwierd, maar nog zwijgig jaarwijling bewaard, om bij voorkomende gevallen bij regtsgedingen, den zoude, en kantoor vervoerd worden. Het onderscheid gewerd, want deze gefchiedde *Reisgelden* in op elkander gezette kisten bewaard worden, brage mij de Parijsche *Academie* (onderzeeuwsche kenkhoven) te gedachten.

ZEE-TIJDING.

Sedert onze laatsten zijn te Texel binnengekomen: D. Brinkman wille D. Co. Marsens, *Kornelis*, van Demerara, dezelve heeft quarantine gehouden, doch is thans opgeslagen. H. J. Scholten, G. H. Haverbult en J. J. de Jong, van Londen. G. H. Kuiper, van Hull naar Elsenboer, is mit het Eijerland in de kaauw van Texel gebragt.

In het Vlie is binnengekomen J. Bijma, van Londen.

Van het Vlie meldt men in dato 23 Nov. dat den 18 dito alaar op den westwal gestoken is, het schip *de Jonge Dirk*, gevoerd door N. de Boer, van Harlingen, met beste-goederen; de schipper en zijn knegt zijn den volgenden ochtend zeker, doch een veertiental jongensje is daarbij omgekomen.

In een brief van Terneuzen van 27 November wordt gemeld, dat het schip *Heinrich*, Kapt. J. H. Eisfeldt, met Hout van Kal naar Londen, bij St. Peter opgestaan geraakt, doch wederafgebragt is, en uit hoofde van de Winterlijke wind nog dien dag te Terneuzen verwagt werd. Te Oostzaan is het schip *de Jonge Tjaatje*, Kapt. A. B. Vis, van Kopenhagen naar Amsterdam, den 8 November deszelfs beeft quarantine gehouden, doch is thans opgeslagen. H. J. Scholten, G. H. Haverbult en J. J. de Jong, van Londen. G. H. Kuiper, van Hull naar Elsenboer, is mit het Eijerland in de kaauw van Texel gebragt.

In het Vlie is binnengekomen J. Bijma, van Londen.

Van het Vlie meldt men in dato 23 Nov. dat den 18 dito alaar op den westwal gestoken is, het schip *de Jonge Dirk*, gevoerd door N. de Boer, van Harlingen, met beste-goederen; de schipper en zijn knegt zijn den volgenden ochtend zeker, doch een veertiental jongensje is daarbij omgekomen.

In een brief van Terneuzen van 27 November wordt gemeld, dat het schip *Heinrich*, Kapt. J. H. Eisfeldt, met Hout van Kal naar Londen, bij St. Peter opgestaan geraakt, doch wederafgebragt is, en uit hoofde van de Winterlijke wind nog dien dag te Terneuzen verwagt werd. Te Oostzaan is het schip *de Jonge Tjaatje*, Kapt. A. B. Vis, van Kopenhagen naar Amsterdam, den 8 November deszelfs beeft quarantine gehouden, doch is thans opgeslagen. H. J. Scholten, G. H. Haverbult en J. J. de Jong, van Londen. G. H. Kuiper, van Hull naar Elsenboer, is mit het Eijerland in de kaauw van Texel gebragt.

In het Vlie is binnengekomen J. Bijma, van Londen.

Van het Vlie meldt men in dato 23 Nov. dat den 18 dito alaar op den westwal gestoken is, het schip *de Jonge Dirk*, gevoerd door N. de Boer, van Harlingen, met beste-goederen; de schipper en zijn knegt zijn den volgenden ochtend zeker, doch een veertiental jongensje is daarbij omgekomen.

In een brief van Terneuzen van 27 November wordt gemeld, dat het schip *Heinrich*, Kapt. J. H. Eisfeldt, met Hout van Kal naar Londen, bij St. Peter opgestaan geraakt, doch wederafgebragt is, en uit hoofde van de Winterlijke wind nog dien dag te Terneuzen verwagt werd. Te Oostzaan is het schip *de Jonge Tjaatje*, Kapt. A. B. Vis, van Kopenhagen naar Amsterdam, den 8 November deszelfs beeft quarantine gehouden, doch is thans opgeslagen. H. J. Scholten, G. H. Haverbult en J. J. de Jong, van Londen. G. H. Kuiper, van Hull naar Elsenboer, is mit het Eijerland in de kaauw van Texel gebragt.

In het Vlie is binnengekomen J. Bijma, van Londen.

Van het Vlie meldt men in dato 23 Nov. dat den 18 dito alaar op den westwal gestoken is, het schip *de Jonge Dirk*, gevoerd door N. de Boer, van Harlingen, met beste-goederen; de schipper en zijn knegt zijn den volgenden ochtend zeker, doch een veertiental jongensje is daarbij omgekomen.

In een brief van Terneuzen van 27 November wordt gemeld, dat het schip *Heinrich*, Kapt. J. H. Eisfeldt, met Hout van Kal naar Londen, bij St. Peter opgestaan geraakt, doch wederafgebragt is, en uit hoofde van de Winterlijke wind nog dien dag te Terneuzen verwagt werd.

eene nieuwe redactie van het ontwerp van wet, wegens de uitloting van Kansbiljetten der uitgestelde Schuld, waarbij, onder andere, wordt voorgesteld die uitloting te bepalen in de maanden April, Mei en Junij van het jaar 1825, voor den tijd van *vijf en twintig jaren*, te beginnen met 1825 en eindigende met 1849, zoo dat, gedurende den loop der drie achtereenvolgende maanden, het lot de nummers der kansbiljetten zal aanwijzen, welke, ten getale van vijf duizend, gedurende elk der gezegde vijf en twintig jaren, tot de werkelijke schuld zullen overgaan, op de tot hiertoe gebruikelijke wijze, en tegen overgifte der billetten en van het montant der uitgestelde schuld, hetwelk daarbij gevoegd moet worden.

Uit hoofde der belangrijkheid van dat ontwerp is hetzelve in de beide talen gelezen, en daar het reeds gedrukt is, zal hetzelve aan de leden rondgedeeld en aan het onderzoek der afdeelingen verzonden worden.

Voorts is ingekomen een ontwerp van wet, strekkende om de bepalingen van de wet van 28 Sept. 1816, wegens den cours der vreemde munten in ons Koningrijk te doen ophouden, zoodra het nieuwe muntstelsel zal ingevoerd zijn, en uiterlijk voor 1826.

Vervolgens ging men over tot de maandelijksche vernieuwing der afdeelingen, en werden tot Presidenten en Vice-Presidenten benoemd van de 1ste afd. de Heeren van Randwijk en Trentelaux; van de 2de, Reiphius en Sandberg; van de 3de, Berthelemij en Hooft; van de 4de, Tinant en Bijleveld; van de 5de, Huijttens-Kerkmaas en van Crombrugghe; van de 6de, Metelerkamp en van Alphen; en van de 7de, Gockinga en de Moor.

Waarna de vergadering werd gescheiden zonder bepaald adjournement.

LEYDEN den 28 November. De Hooggeleerde Heer C. PRUIS VAN DER HORVEN, bij Koninklijk besluit benoemd tot buitengewoon Hoogleeraar in de Faculteit der Geneeskunde aan de Hoogeschool alhier, zal dezen post, op Zaterdag, den 4 December, met het houden eener plegtige Redevoering aanvaarden.

In den ochtend van den 20 dezer heeft te Doesburg, bij de overvaart voor de Ooipoort dier Stad, de volgende treffende gebeurtenis plaats gehad:

Op het oogenblik, dat men met de Aak, waarin, behalve de veerman, zich 5 personen bevonden, van land afstak, spoedde zich eene vrouw, om nog mede in het vaartuig te geraken. Zulks gelukte; maar, door den schok, dien hetzelve hiervan ontving, vielen drie der daarin staande personen op een van deszelfs zijden, waardoor de boot water schepte, alle zich daarin bevindende passagiers buiten dezelve geraakten, en zekerlijk daar hun graf, op eene diepte van meer dan 20 voeten waters, zouden gevonden hebben, zoo niet de dienstdoende veerman, met gevaar, de Beesten, die ook reeds in de maand Augustus dezes jaars, op eene soortgelijke diepte, even in den stroom gevallen was met levensgevaar, gered heeft) zich tijdig in de diepte had gestort, waaruit hij, met de grootste inspanning, van de zes met de golven worstelende, drie vrouwen, die zich aan elkander vasthielden, behouden aan land bragt. Nu schoot hem echter méer te doen over; nog drie hulpeloozen wachtten van zijne hand hunne redding; op nieuw begeeft hij zich in het water, om ook deze, van een' anders wisse dood, te bevrijden; in welke edele poging hij de zelfsvoldoening mogt smaken, successievelijk, met hetzelfde gelukkig gevolg, te mogen slagen.

Warmen dank wijden hem voorzeker de door hem geredden; doch tevredenheid met zich zelve is gewis zijne belooning, en zijn voorbeeld vare anderen aan, om met even dezelfde belangloosheid zijnen natuurgenoot, in soortgelijke of andere nooden, ten redder te verstrekken!

123ste KONINKLIJKER NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

TWEEDE KLASSE.

9de Lijst, No. 2909, en 16380, ieder een prijs van f 1000.

10de —— Geene.

11de en laatste Lijst, No. 23000, en 27015, ieder f 1000, en 2709, eene premie van f 5000.

*** Mijne geliefde Huisvrouw, MAGDALENA BARBERA BRONSGEEST, verloste heden middag, ten half één uur, van eene welgeschapene DOCHTER.

AMSTERDAM 27 November 1824.

A. H. DERKENS, B. Z.

*** Gehuwd:

J. VAN DIJSSEL, J. Z., van *Hillegom*,
Med. et Chir. Doctor.

E. M. LE NORMANT, van *Amsterdam*.

AMSTERDAM 25 November 1824.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Amsterdam, den 27sten November 1824.

Holland, Werkelijke Schuld	2½ pCt.	58	à 58⅛
—— Rest. Uitgestelde dito		12⅛	à 12⅜
—— Kans-Billetten		51⅛	à 51⅜
—— Amortisatie-Syndicaat		99	à 99⅛
—— Domein-Leeningen		86⅞	à 87
—— Loten van dito, het Stel		88⅛	à 89⅛
—— Handel-Maatschappij	4½ pCt.	102¾	à 103¼
Frankrijk, Tiers Consolidés	5	102⅝	à 103
Rusland, bij *Hope en Comp.*		104½	à 105
—— Inschrijv. op 't Grooth.	6	50⅛	à 51
Pruisen, Obl. Neg. Londen		107⅛	à 108
—— Dito in Londen van 1818		106¼	à 107
Spanje, Obl. bij *Hope en Comp.*		41⅜	à 42
—— Nieuwe geldleening van 1822		21⅛	à 21⅜
Oostenrijk, Obl. bij *Goll en Comp.*	5 pCt.	80⅜	à 80⅝
—— dito	4	73⅞	à 74
—— Leeningen		90⅜	à 90⅝
—— Ner. Metalliek	5	90⅛	à 90⅜
—— Ditto Bank-Actiën	3	1370	à 1374
Napels, Certificaten	5	83⅛	à 83⅝
—— Dito dito in Napels		82⅜	à 82⅝

*** *Op Maandag den* 13 *December* 1824, *en volgende dagen*, VERKOOPING, *in de Stads-Bank van Leening*, te LEYDEN, van PANDEN, die verstaan zijn, bestaande in: *Juwealen*, *Goud*, *Zilver* en *Horologien*, *Mans*- en *Vrouwen Kleederen*, gemaakte en ongemaakte *Goederen*, *Tafel*- en *Beddegoed*, *Koper* en *Tin*, en het geen verder zal worden voorgebragt. De *Juwealen*, het *Goud*, *Zilver* en de *Horologien*, zullen verkocht worden *Maandag*, *een half Ure voor*
Alle de voorsz *Panden* zullen vooraf door een ieder bezigtigd kunnen worden op *Vrijdag den* 10 *December*, des morgens van 9 tot 12, en des namiddags van 2 tot 4 uren, in een bij Stads Bank hiertoe ingerigt lokaal.

Verder dient tot narigt der belanghebbenden, dat de Panden niet later gelost zullen kunnen worden dan *Zaterdag den* 4 *December* 1824, en dat den 7, 8 en 10 *December*, zoo dit hoofde van het in gereedheid brengen hiervoor, als ter bezigtiging reeve geen *Bank* zal gehouden worden. *Zoo het moet.*

*** *Commissarissen en Directeuren der Amsterdamsche* BRAND-ASSURANTIE COMPAGNIE, in den jare 1790 binnen Amsterdam opgerigt, ter verzekering van Brand en alle gevaren, enz. (de Zee-risico op Schepen en Koopmanschappen uitgezonderd) zullen, gedurende de maanden December en January eerstkomende, des Donderdags en Vrijdags, des voormiddags van tien tot één ure, ten Kantore van den Mede-Directeur GERARDUS BLANCKER, op de Oostzijde Achterburgwal, over het Stadhuis, No. 93, excecren ter betaling der gewoone Jaarlijksche Uitdeeling van vijf pro Cento, over het afgeloopene 34ste jaar op Coupons en vijf pro Cento extra Uitdeeling, hetwelk op de Aandeelen zal worden genoteerd.

*** De provisioneele Curator in het faillissement van JAN HENDRIK VERHAGEN, *Fabrikeur* te Leyden, roept bij deze op alle Crediteuren van dezelve faillissement, die, alsboon hunne pretensie ingeleverd hebbende, in gebreke zijn gebleven, dezelve op den 17 November te verifieeren en de daadelijkheid daarvan met eede te bevestigen bij hun zelven ende te compareeren op Woensdag den 8 December 1824, des voormiddags ten elf ure, in de Audientie-zaal van de Regtbank van Eersten Aanleg, te Leyden, zullende de nalatige bij de verdeeling des Boedels in geene aanmerking kunnen komen.

G. VAN DEN BERG.

*** M. E. NACHTAK, van *Amsterdam*, adverteerd, dat zij eenmaal alhier te gedrriveerd, met een geheel nieuw sortiment DAMES WINTER-HOEDEN. Zij denkt hier slechts weinige dagen te vertoeven, en is gelogeerd in het Logement *de Gouden Leeuw*, op de Breedestraat te Leyden.

*** Men is van meening om op Morgen, Dingsdag den 30 November, des avonds ten 6 ure, in de Herberg *Rome*, te Warmond, publiek te veilen en verkoopen: Drie perceelen extra goed en wel toegemaakt WEI- of HOOILAND, gelegen in den Broekpolder, onder Warmond, te zamen groot 5 Bunders 13 Roeden en ca. Ellen; gevietende de uitgaande wegens Huur van de Molenwerf f 1. 40 's jaars, kunnende de helft der Koppenningen, tegen een behoorlijken interest op dit perceel gevestigd blijven, en nadere informatien worden bekomen ten Kantore van den Notaris F. KONING, te Warmond voorsteund.

*** Op den 2 December aanstaande, en volgende dagen, zal men ten huize van C. G. MENZEL, Boekverkoper te Leyden, verkoopen: Eene fraaije verzameling van BOEKEN, in onderscheidene Talen en Wetenschappen; benevens eenige RARITEITEN; waarvan de Catalogus bij bovengemelde te bekomen is.

*** Op Zaturdag den 11 December 1824, des avonds ten 5 uren, zal in het Logement van den Burg binnen Leyden, publiek geveild en verkocht worden, een extra goede partij WARMOES-LAND, met een steenen Huisje daar op staande, groetag Rooden 37 Elles, 90 Palmen, 40 Duimen, en 11 Streepen Nederlandsche maat, gelegen naast de gewezen Blekers- of groene Deputeats Laan, deszelfs in- en uitgang hebbende in en van den Heerenweg, over de Nieuwe Laan, buiten de Koepoort der Stad Leyden, onder Soeterwoude. Nadere informatie te bekomen bij de Notarissen VAN BERGEN en SCHELTUS, te Leyden voornoemd.

*** Op Zaturdag den 11 December 1824, des avonds ten vijf ure, zal men in 't Heeren Logement aan den Burg binnen Leiden, publiek aan *openbare* verkoopen, eenigzins ruim, hecht, sterk en wel doortimmerd HUIS en ERVE, bevattende onder meer andere Kamers en Vertrekken, een Zijkamer, Kamer en Suite, Tuinkamer, voorts een Tuin, Bloemperken, Keuken, twee Kelders en verdere Offices, staande en gelegen op de Haarlemstraat, schuins tegen over de Doelenstraat en strekkende tot aan de Marendorpsche Achtergracht; breder bij billetten omschreven en nadere informatie te bekomen ten Kantore van den Notaris J. E. VAN GENT, te Leiden voornoemd.

*** Men is van meening op Maandag den 13 December 1824, des voormiddags ten elf uren, in het *Invaliden-Huis* te Leyden, publiek, en om *contant Geld*, te verkoopen

Eenige meer of minder gebruikte KLEDINGSTUKKEN.

Die daar in gading heeft, komen ten dage, plaatse en ure voorsz., aanheren de Conditien en doen in het kopen hun profijt.

Te Leyden bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, op de Breedestraat.